

Kokkuvõtte teemal: Mesindamise võtted erinevate mesilasrasside ja erinevate tarutüüpide kasutamisel. Mesindamine korpustarudega.

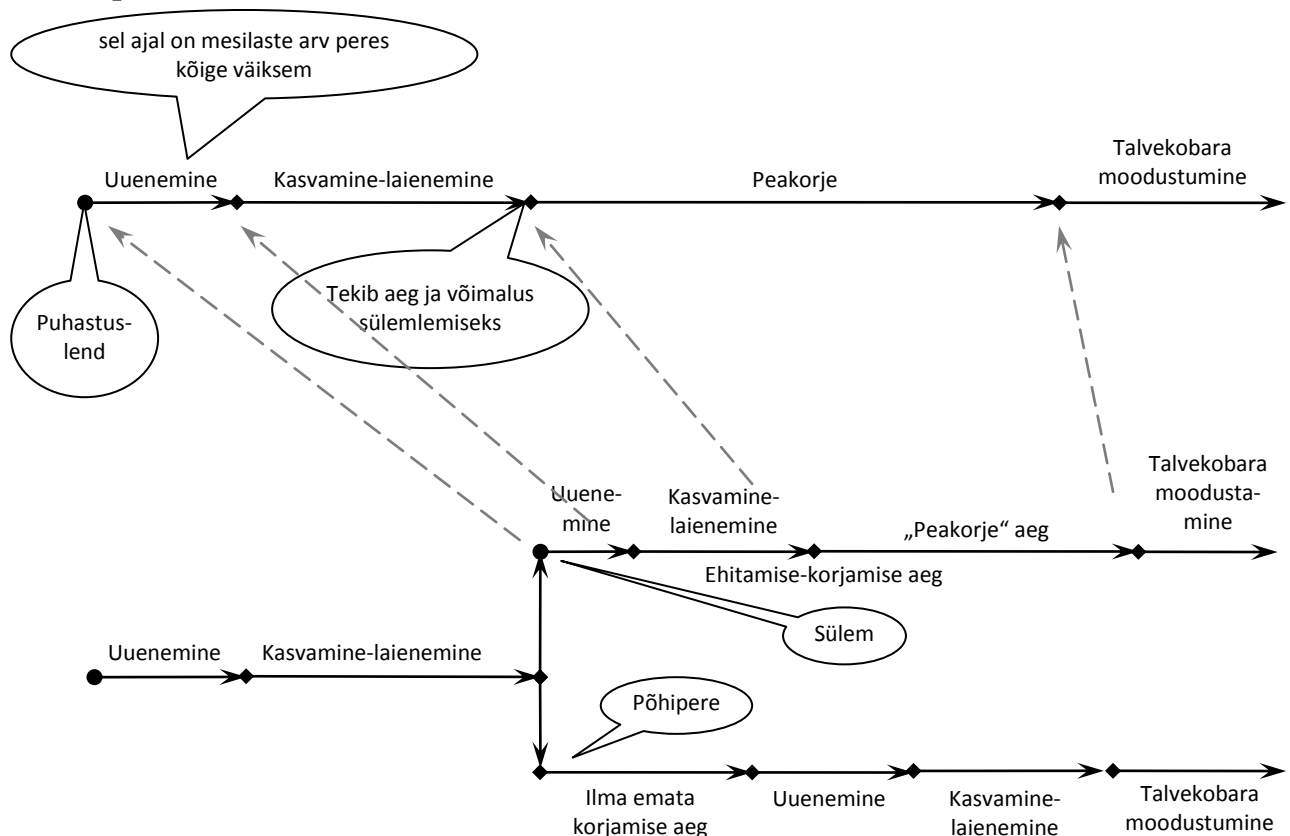
**Aeg ja koht: Tallinna Mesinike Ühistu , mesinike õppe- ja teabeõhtu
Tallinnas, Ehitajate tee 5 VII-315, 10.05.2011,
Lektor: Sergei Kozlov, Lektorileping PR-7-1.4-50**

Sissejuhatus

Enne kui hakata käsitlema mesila töövõtteid, tuleks endale selgeks teha, miks me mesilasi peame. Kui peame mesilasi nende „sumina“ pärast ainult hobina, siis on tegemist ühtede töövõtetega. Kui soovime, et mesilased meie puu- ja marjakultuure tolmeldaksid ning oma perele ka mett annaksid, peame lähtuma juba täpsematest hooldusvõtetest. Kui aga mesindus on meie peamiseks sissetuleku allikaks mee tootmise näol, siis peab lähtuma hoopis teistsugustest põhimõtetest, sest tegemist on suurtootmisega.

Sõltumata sellest, miks me mesilasi peame, saame olla edukad vaid siis, kui arvestame mesilaspere arenemise seaduspärasusi. Kujutame mesilaspere elutsüklit joonena, mis koosneb neljast osast. Pere talvitumise lõpetab kevadine puhastuslend. Pärast seda algab pere uuenemisperiod. Tarus on vaid vanad (kurnatud) üle talve elanud mesilased. Nende ülesandeks on pesa korrastamine, puhastamine, ema ettevalmistamine munemiseks, uute mesilaste kasvatamine, toitmine ja jootmine.

Mesilaspere arenemise skeem

Nii sülem kui sülemlenud pere peab läbima need samad arengufaasid, mis sülemlemiseta peregi, ainult et aega on selleks jäänud palju vähem

Aega, mille jooksul mesinik saab aktiivselt sekkuda pere arengusse, võib kujutada sirgjoonena. See algab kevadisest puhastuslennust. Pesa temperatuur tõuseb, ema hakkab munema ja ületalve elanud töölistel on raske aeg. Nad peavad toitma ema, valmistama munemiseks ette kärjekanne, toitma vaklu, hankima joogivett ja õietolmu. Kokku võttes peavad nad leidma veel eluressurssi üles kasvatada üks uus mesilane. Selle perioodi ajal mesilaste arv peres veel väheneb vanade suremise tõttu, kuigi perioodi lõpul hakkab kooruma juba uusi mesilasi, kes vahetavad välja ületalvitunud vanu. Veel võtab aega kuni uued mesilased arenevad päris „täiskasvanuiks“, et üle võtta kõik tööd, mida tarus teha tuleb.

Järgneb nn pere kasvamise e laienemise periood. Nüüd ehitatakse tugevasti kõrge, ema saab hakata munema täisvõimsusega ja pere suureneb nii mahult, kõrge pindalalt kui mesilaste arvult, et olla valmis peagi algava peakorje ajal kiiresti koguma kogu perele vajalik talvevaru. Pere kasvamise ajal võibki tulla olukord, kus mesilastele kasutada olevat ruumi enam ei jätku või hoopis ei jätku tööd noortele mesilastele, kelle vahanäärmed töötavad täisvõimsusel. Nendes tingimustes, kuigi põhjuseid võib olla muidki, tekib sülemlemiseks soodne olukord. Kuigi sülemlemine on mesilaspere loomulik paljunemine, ei pruugi see mesinikule meeldida, pigem peab mesinik seda vältima.

Pere edasist arengut tuleks nüüd vaadelda erinevalt, kas ilma sülemlemiseta või tingimustel, mil pere paljunes.

Kui sülemlemist ei olnud ja järgneb nn peakorje aeg, siis mesilased annavad endast kõik, et võimalikult kiiresti tuua tarru saada olev nektar ja töödelda see ümber meeks. Rikkaliku korje korral kasutatakse ära isegi kõik võimalused, nektar pannakse ka kärjekannudesse, kuhu ema oleks võinud muneda. Nüüd peab mesinik olema valvas uute kõrge andmisega või mee võtmisega, kui selleks ajaks on mesilased küpse mee jõudnud kaanetada. Peakorje ajal on mesinikul võimalus mett võtta ja mesilastele uute tühjaks vurritatud kärjeraamide näol anda uut ruumi tarusse toodava nektari ja mee paigutamiseks. Põhiline seisukoht on ära hoida sülemlemist, sest see võtab maha mesilaste tootmisenergia.

Nektarikorje vähenemisega lõpeb peakorje. Mesilased tassivad paljudes kärjekannudes kuivatatavat nektarit üha enam koomale ja jälle vabaneb ruumi emal munemiseks. Nüüd on aeg, mil ema munetud munadest kasvavad need mesilased, kes peavad minema vastu eelolevale talvele. Nad ei tohiks oma eluressurssi enne talve millelegi kulutada. Seega on nüüd saabunud ka lõpliku meevõtu aeg ja vajadus alustada talvesööda andmisega. Nii saavad need mesilased, kes ei suutnud oma eluressurssi peakorjel ammendada, ümber töödelda ja talletada kogu talvesööda enne, kui lähevad oma viimasele lennule tarust kaugemale surema. NB! suvemesilased ei suuda elada ületalve kui nad ka talvituma läheksid, sest nad on korjel ja muudel töödel oma eluressurssist märgatava osa ammendanud. Niisiis olgu peakorje perioodi lõpu peatähelepanu sellele suunatud, et emal oleks võimalus muneda ja suvemesilased jõuaksid veel oma elu jooksul talletada talvesööda ja üles kasvatada talvituma mineva mesilaste põlvkonna.

Edasi tulebki pere koondumise, kahanemise periood, kui surevad end ammendanud suvemesilased ja hakkab moodustuma ületalve elav talvekobar.

Aga kui pere sülemles.

Ka sel juhul on üldine areng samasugune kui ilma sülemlemiseta. Erinevus on vaid selles, et mesilaste aktiivsest suvisest elust on juba suur osa aega läbi. Nüüd peab sülem jõudma kibekiiresti ehitada endale kärjed, jõudma nendesse korjata vajaliku talvevaru ja mis kõige tähtsam – jõudma veel ka üles kasvatada talvituma mineva põlvkonna.

Põhipere, millest sülem tuli, on veidi soodsamas seisus. Neil on „maja“ olemas, kärjed sees ja ka mõningane toidutagavara. Ka see pere peab jõudma läbi teha samad arenguetapid mis sülemgi. Erinevus on ehk selles, et selles peres ei ole paar nädalat hauet, sest uus ema on veel koorumata ja aega kulub veel ka paarumiseks. Alles siis saab ta alustada pere uuenemise etappi.

Kokku võttes – nii sülemil kui sülemlenud perel on palju tegemist, et jõuda enne talve tulekut kõigi oma vajalike toimingutega valmis. Ja reeglina ei suuda need pered kahepeale kokku korjata nii palju nektarit ja valmistada mett, kui oleks suutnud sama pere ilma sülemlemiseta.

Kõik mesindamise võtted nii korpustarudega kui lamavtarudega sõltumata mesilasrassist, mida mesinik kasutab, peavad olema vastavuses kirjeldatud pere arenguga.

Pere uuenemise ajal peab arvestama, et veel pole noori mesilasi, kes saaksid kõrge ehitada – alguses tuleb laiendada ülesehitatud kärjeraamidega, jälgides, et laiendamisega peret liigselt maha ei jahuta. See laiendamine võiks olla pigem hiljem kui liiga vara. Kui hakkab tulema juba noori mesilasi, siis laiendatakse peret kärjepõhjaga. Nüüd peab silmas pidama, et peres jätkuks ruumi emale munemiseks, et noortel oleks tööd kärjeehitamiseks ja jätkuks ka korjet selle kasvamise-laienemise perioodi kindlustamiseks. Sel ajal tuleb laiendada pigem varem kui hiljaks jäädes, sest väga kergesti võib perel tekkida „lootusetuse“ tunne ja nad hakkavad sülemlemiseks valmistuma. Ja see protsess rikub ära tootmispere normaalse arengu.

Need on põhiseisukohad, mida õppepäeval vaagiti, põhjendati ja küsimuste-vastuste vormis diskuteeriti.